

ANALIZĂ JURIDICĂ

În luna august 2018 autoritățile de resort din Republica Moldova au declarat epidemie de rujeolă. Drept urmare a fost emis un Ordin prin care se interzice admiterea copiilor nevaccinați împotriva ROR în instituțiile de învățământ.

Analizând Ordinul respectiv prin prisma legislației naționale și internaționale, s-a constatat încălcarea următoarelor drepturi.

• Dreptul de a renunța la intervenția medicală

Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului din 27 octombrie 2005 prevede că pacientul sau reprezentantul său legal (rudă apropiată) are dreptul de a renunța la intervenția medicală sau de a cere încetarea ei la orice etapă. Prin intervenție medicală (act medical) se înțelege orice examinare, tratament sau altă acțiune aplicată pacientului cu scop profilactic, diagnostic etc.

Iar *Legea cu privire la ocrotirea sănătății* din 28.03.1995 în art. 23 stipulează că consimțământul pacientului este necesar pentru orice prestație medicală propusă (profilactică, diagnostică, terapeutică, recuperatorie). Dacă pacientul are mai puțin de 16 ani, consimțământul este dat de reprezentantul său legal.

*Convenție Europeană pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei (convenția privind drepturile omului și biomedicina)*¹* în articolul 2 prevede expres „Interesul și binele ființei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societății sau al științei.” De aici rezultă că deci nu poate fi invocat binele public pentru a prejudicia o persoană.

De asemenea, art. 5 al aceleiași Convenții stipulează „o intervenție în domeniul sănătății nu se poate efectua decât după ce persoana vizată și-a dat consimțământul liber și în cunoștință de cauză.”

• Dreptul la învățătură

În conformitate cu *articolul 35 al Constituției Republicii Moldova*, dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și perfecționare .

Dreptul la învățătură este descris de către *Codul Educației din RM*, din 17.07.2014, art. 4, alin. (2), lit. a) astfel: “Prin politica în domeniul educației, statul asigură dreptul fundamental la educație, indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului” .

Articolul 135, lit. h) al Codului face o referire generală la obligativitatea ce le revine cadrelor didactice de a ocroti sănătatea copiilor, în cadrul general al conviețuirii într-o colectivitate, dar nicăieri nu se prevede în Codul educației vreo interdicție aplicată copiilor de a participa la procesul de învățământ pentru motivul că nu au vaccinurile făcute. Aceeași prevedere generală există și în articolul 20, alin. 3.

Articolul 7, lit. g) al codului impune ca unul dintre principiile educației în RM principiul incluziunii sociale.

Art. 9, alin. (1) al codului specifică: “Cetățenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educație și formare profesională inițială și continuă prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului cod”.

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=357257>

Articolul 14 al Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevede dreptul la educație, ca drept fundamental al omului.

Articolul 5 al Convenției privind drepturile copilului prevede: “Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție”.

Art. 28 al aceleiași convenții stipulează: “Statele părți recunosc dreptul copilului la educație”. Una dintre prevederile convenției este asigurarea învățământului primar obligatoriu pentru toți copiii. Paragraful b) al articolului stipulează: “Încurajarea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea”.

Articolul 2 al Protocolului adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale stipulează: “Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filosofice”.

Articolul 1, alin. 1) din Protocolul 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale precizează că discriminarea este interzisă pentru orice situație, iar articolul 2 prevede că nimeni nu va fi discriminat de autoritățile publice pentru niciun motiv.

Declarația Universală a Drepturilor Omului în art. 26 prevede că orice persoană are dreptul la învățătură.

Primul Protocol Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în art. 2 prevede că nimănui nu i se poate refuza dreptul de instruire.

Republica Moldova este semnatară tuturor tratatelor invocate mai sus, pe care le invocă în calitate de izvoare de drept în preambulul Codului educației.

- **Dreptul părinților de a asigura învățătura copiilor**

Primul Protocol Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevede că statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și al învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filozofice.

Făcând o analiză comparativă a legislației altor țări am constatat faptul că există state unde vaccinarea nu este obligatorie, se face doar cu consimțământul părinților și state unde în afară de programul de imunizare care nu este obligatoriu, ci recomandat, nu mai au vreo prevedere legală specială privind vaccinarea profilactică sistematică.

- **Dreptul copilului de a fi protejat de către părinții săi**

Articolul 53, alin. 2) din Codul Familiei al RM prevede dreptul copilului de a fi protejat de către părinții săi: “Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului se asigură de părinți sau persoanele care îi înlocuiesc, iar în cazurile prevăzute de lege - de autoritatea tutelară locală/teritorială sau de alte organe abilitate”.

Dreptul și datoria părinților față de copii sunt prevăzute și de către art. 60, alin. (2) din Codul Familiei: “Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane”.

Articolul 61, alin (1) din Codul Familiei prevede că “drepturile și interesele copiilor sunt apărate de către părinți”, nu de către stat, nu de către guvern, nu de către școală. Unul dintre aceste

drepturi este dreptul la viață și dezvoltare fizică normală, în care decizia aparține în primul rând părintelui, statul putând interveni doar în situații extreme, în mod justificat, nu în situații ipotetice.

În conjuncție cu acest drept al părintelui de a decide spre binele copilului său cu prioritate față de stat vine și obligația statuată de către *Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, care, în art. 29, alin 1)* stabilește că “persoanele fizice, în măsura în care capacitatea juridică le permite, sunt obligate să-și protejeze sănătatea proprie, a familiei și a copiilor lor, să asigure educația pentru sănătate a copiilor, folosind posibilitățile oferite de societate și ducând un mod de viață sănătos” .

Articolul 28, alin. 2, Legii 411/1995 prevede că pentru administrarea medicamentelor noi, fundamentate științific, dar neadmise încă pentru aplicarea în masă trebuie să existe consimțământul scris al părintelui minorului sub 16 ani.

Articolul 54 al Constituției Republicii Moldova prevede restrângerea unor drepturi cetățenesti doar în situații excepționale:

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Articolul 52, alin. (6) al Legii nr. 10/2009 pentru supravegherea de stat a sănătății publice prevede faptul că vaccinarea profilactică sistematică a populației este garantată și asigurată de către stat. Nicăieri nu este scris în această lege că vaccinarea ar fi obligatorie.

Din toate aceste texte legislative rezultă faptul că **dreptul la educație este un drept inalienabil**, iar, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, explicat de Codul educației, dreptul la educație și învățământ este indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi fundamentale ale omului. Prin urmare, în conformitate și cu tratatele pe care Republica Moldova le-a semnat la nivel internațional, niciun copil din RM nu poate fi privat, pentru niciun motiv, de dreptul său fundamental de a primi o educație și de a fi implicat în procesul de învățământ la care are dreptul constituțional.

Mai mult decât atât, **Curtea Supremă din Germania a dat câștig de cauză recurentului care a afirmat și a demonstrat că „virusul rujeolei nu există”, iar vaccinarea a milioane de cetățeni germani care nu au bănuit nimic, s-a făcut din motive „sinistre”.**²

Prin urmare, părinții care nu își vaccinează copiii acționează în acord cu prevederile Codului Familiei, care le dă dreptul și trasează obligația de a lua deciziile cele mai bune pentru sănătatea copiilor lor.

În acest sens, în România vecină s-a desfășurat anul trecut o campanie agresivă pentru vaccinarea obligatorie contra rujeolei, prezentată ca o epidemie ucigașă. Televiziunile aservite sistemului farmaceutic transnațional și intereselor mondialiste au prezentat această situație drept catastrofală. Primul-ministru al României de atunci a ieșit cu declarații publice prin care a afirmat că “părinții care nu își vaccinează copiii sunt niște criminali”, afirmației care i-a adus un plângere

²http://lrw.juris.de/cgi-bin/laender_rechtsprechung/document.py?Gericht=bw&GerichtAuswahl=Oberlandesgerichte&Art=en&sid=46bf3db2df690aba6e4874acafaf45b6&nr=20705&pos=0&anz=1

penal din partea părintelui român Mihai-Silviu Chirilă.³ Legea pe care acesta o propunea în Parlamentul român, care stipula prevederi draconice contra părinților care refuză să își vaccineze copiii a fost scoasă de pe ordinea de zi, ca urmare a protestelor părinților. Acea lege prevedea și neadmiterea copiilor nevaccinați în unitățile de învățământ. Legea a fost considerată neconstituțională și pentru că le încălca dreptul la învățătură acestora și îi discrimina printr-un fel de “apartheid” medical.

La acest succes al democrației în România și-a adus contribuția și mărturia curajoasă a medicului Mircea Pușcașu,⁴ care a demonstrat cu date ale Ministerului Sănătății că pretinsa epidemie de rujeolă a fost puternic exagerată, fiind o “epidemie mediatică”, nu neapărat una medicală.

Președinte al Curții Constituționale
al Republicii Moldova

Dumitru D. Pulbere
Doctor habilitat în drept
Profesor universitar, USM
Căminul Teodor Șelcu

Alexandru Șșșșșș
doctor habilitat în drept,
profesor universitar

³ <https://ortodoxinfo.ro/2017/11/16/plangere-penala-contr-primului-ministru-al-romaniei-pentru-discriminare-si-incidente-la-ura-la-adresa-parintilor-care-refuza-vaccinare-obligatorie/>.

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=n2F1Ed2OhtO>.